

Naalakkersuinikkut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunik siunnersuisoqatigiinnik pilersitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Siunnersuisoqatigiit aatsitassarsiornermi aningaasaliisartut sanngisuussusiat aningaasaliisussarsiornermullu pilersaarutaat pillugit inassuteqaasiortassapput, pilersaarutit aalajangersimasut sanngisuussusiat pillugu paasisutissiisassallutik kiisalu aatsitassarsiornermi pilersaarutit ataasiakkaat siunissaq ungasinnerusiq eqqarsaatigalugu piujuartitsineq tunngavigalugu inuiaqatigiinni ineriartortitsinermik nassataqarnissaat siuarsaaqataaffigissallugu. Tamanna pillugu siunnersuisoqatigiit Naalakkersuisunut innuttaasunullu inassuteqaasiortassapput.

(Inatsisartunut ilaasortat Naaja H. Nathanielsen aamma Sara Olsvig, Inuit Ataqtigiit)

Akissuteqaat

(Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Siunnersuisooqatigiinnik politikkikkut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik pilersitsinissaq pillugu siunnersuummut Naalakkersuisut sinnerlugit siunnerssuuteqartut qutsavigaakka. Siunnersuisooqatigiit aatsitassarsiornermik suliassanut aalajangersimasunut atatillugu inassuteqaateqartartussa il.il.

Siunnersuut piviusunngortinneqassappat, siunnersuisooqatigiit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut aatsitassarsiornermik suliassat ataasiakkaat aammalu aningaasaliisussat uppernassuseqarnerat aamma aningaasaliinissamut pilersaarutit misissortassagaat, siunnersuuteqartut takorloorpaat. Tamatuma saniatigut siunnersuisooqatigiit ilisimasatik pillugit tamanut ammasumik paasisutissiisassapput aammalu ineriartortitsinermik, aatsitassarsiorluni suliassat aalajangersimasut ungasissumut piujuartussamillu inuiaqatigiinni ineriartortitsinermik malitseqarnissaannik qulakkeerisumik, siuarsaassalluni.

Naalakkersuisut maluginiarpaat siunnersuutip imarisamigut annertunerpaatigut Inatsisartunut ilaasortanit taakkunanga aalajangiiffigisassatut siunnersuut, 2014-imi upernaakkut ataatsimiinnermut saqqummiunneqartoq aammalu Inatsisartuni itigartinneqartoq, assigigaa. Kingullermik upernaakkut ataatsimiinnermi oqaluuserisassani immikkoortoq 154-ip aammalu matumani upernaakkut ataatsimiinnermi oqaluuserisassani immikkoortoq 137-ip assigiinngissutaat annertunerpaaq tassaavoq, ukioq kingulleq upernaakkut Naalakkersuisut

siunnersuisooqatigiinnik pilersitsinissaq pillugu nassuiaateqarnissamut peqquneqartussaasimanerat. Ukioq manna Naalakkersuisut aalajangiiffigisassatut siunnersuut malillugu siunnersuisooqatigiinnik pilersitsinissamut peqquneqassapput, allaat iluaqutissartaasut ajoqutissartaasullu isumaliutersuutigeqqaarnagit.

Akissuteqaatinnut aallarniutigalugu ilisimatitsissutigisinnaavara, uagut Naalakkersuisuni siunnersuummut, taamanikkut Naalakkersuisuusunit aammalu Inatsisartut siunnersuut itigartimmassuk Inatsisartuni amerlanerussuteqartunit oqariartuutigineqartut, assiginik isumaqaratta.

Naalakkersuisut isumaqarput aatsitassanut politikimi atuuttumi, ilanngullugit inatsisit aamma aatsitassanut suliassaqrifiup aaqqissuussaana, aatsitassarsiornermik suliassat aalajangersimasut tamarmik ungasissumi piujuartussamillu inuiaqatigiinni ineriartortitsinermut iluaqutaanissaasa qulakkeernissaa siunnerfiusut pingaaruteqartut ilagilluinnaraat. Tamanna avatangiisitigut aamma inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniuteqartitsinissaq pillugu piumasaqaatitsinni, taamatullu imminut akilersinnaassutsimik misissuinernik attanneqarsinnaasunik suliaqarnissaq pillugu piumasaqaatini, IBA-mut isumaqatigiissuteqartarnissaq pillugu piumasaqaatini tamanut ammasumik tusarniaasarnissaq pillugu piumasaqatini aammalu minnerunngitsumik: suliassat pilersinneqalerneranni inuiaqatigiit akuutinneqartarnissaat pillugu piumasaqaatini, atuuppoq.

Siunnersuut akuerineqassappat, tamatuma kingunerisaanik siunnersuisooqatigiit taamaattut suliassaqrifik suliaqarfigineqareersoq suliaqarfigilissavaat, taamaattoq malunnaatilimmik allaanerussuteqartumik. Ullumikkut Naalakkersuisut aatsitassanut suliassaqrifimmi isumaginnittuupput, tassunga atasoq akisussaaffik pisussaaffiillu ilanngullugit. Siunnersuisooqatigiit siunnersuuteqartut siunnersuutigisaat taamatut akisussaaffeqarnaviangillat pisussaaffeqarnaviaratillu. Tamannalu Naalakkersuisut isumaat malillugu sakkortuumik tulluassanngilaq.

Tamatuma saniatigut assersuutigalugu siunnersuisooqatigiinnut taamaattunut ingerlatseqatigiiffiup paasissutissartai isertuussassat niuernermillu tunngaveqartut tunniunnissaat ingerlatseqatigiiffiit toqqissisimanarissaneraat Naalakkersuisut qularutigaat. Aammattaarli siunnersuisooqatigiinnik politikikkut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunik pilersitsinermi, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi tunngaviusut pingaaruteqartut tunngaviusumillu atuuttut, unioqutinneqassanersut aamma apequtaavoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aammalu akuersissummik pigisaqartunik ataasiakkaanik inatsisitigut illersuinermut, ingerlatseqatigiiffik aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik peqartoq, ingerlatseqatigiiffiup inatsisini piumasaqaatit naammassisimappagit, piiaanissamut pisinnaatitsissutinik akuerineqarnissamut pisinnaatitaaffeqartoq pillugu tunngaviusoq, aallaavigineqarpoq.

Tamatumunnga nangissutigalugu imminut aperissalluni naleqquppoq, ingerlatseqatigiiffik sorleq, inatsisini piumasaaqatit allat naammassineqareeraluartut piiaanissamut akuersissummik tunineqarnissamut inatsisitigut pisinnaatitaaaffeqaqqanngikkunik, ukiuni qulini aatsitassarsiorluni misissuineramik ingerlatserusussanersoq, ujarassiorluni aamma nunap qanoq sananeqaateqarneranik misissuilluni hundrede millionit arlallit atorusussanera, metererpassuarnik qillererusussanersoq? Naalakkersuisut tamanna takorloorsinnaangilaat aammalu Naalakkersuisut taamatut inatsisitigut inissisimasoaqalernissaanut peqataanissaq kissaatiginngilaat.

Tamatuma saniatigut ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu oqartussaasut suliarinnittarnerat pissasoq pillugu tunngaviusumik aatsitassanut ikummatissanullu inatsit imaqarpoq. Siunnersuut piviusunngortinneqassappat, aalajangiisinnaatitaanerup ilaa Naalakkersuisunit siunnersuisooqatigiinnut namminersortunut aammalu arlaannaannulluunniit attuumassuteqaqqanngitsunut, akisussaaffimmik malitseqanngitsumik, nuunneqassasoq Naalakkersuisut erseqqissumik naliliipput. Namminersorneq pillugu inatsimmi § 1-imi tunngaviusunut aammalu tunngaviusumik oqartussaaqatigiinnermut tunngaviusunut aammalu pissaanerup agguarneqarnera aamma politikikkut akisussaanerup politikikkullu aalajangiisinnaatitaanerup agguarneqarnerat pillugit maleruagassanut tunngatillugu, Naalakkersuisut tamanna isumanerlunnartoqartippaat.

Aatsitassarsiornermik suliaqartut, aatsitassanut suliassaqaqfiup isertitaqartitsinissaanut, suliffissanik pilersitsinissamut aammalu innuttaasuni inuussutissarsiorlunilu piginnaasanik qaffassaanerup peqataasinnaannissaanut atugassarititaasunut killissaliussanik patajaatsunik ilisimaneqartunillu qulakkeerivigineqarnissaat aammalu aningaasaliinerminnut toqqissisimanartunik inatsisitigut tunngavissaqarnissaat, Naalakkersuisut pingaartippaat. Paarlattuanik aalajangiiffigisassatut siunnersuut saqqummiunneqartoq, inuiaqatigiinni piviusumik iluanaaruteqaqfiunngitsumik, nalornissuteqaqarnermik annertunerulersitsisussaavoq.

Naalakkersuisut tunuliaqutaanni naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiisummi allassimavoq, immikkut ilisimasalinnik nunanit tamalaaneersunik suleqatigiinnik, aatsitassarsiornermut suliassaqaqfimmik siunnersuisartussanik pilersitsinissaq kissaatigigippat. Tamanna suliassanik suliarinninnermi suliarinnittartuussasoq nutaaq, naalakkersuisooqatigiinni soorunami siunertarineqanngilaq.

Kisiannili immikkut ilisimasalinnik nunanit tamalaaneersunik, qanoq iliorluta aatsitassarsiornermik suliaqartut nunatsinni aatsitassarsiorluni misissuinissamut aningaasaliinissamullu soqutiginninnerulersinneqarsinnaanerannut politikikkut periusissatigullu siunnersuisartussanik inassuteqaateqartartussanillu atuutsitsinissaq Naalakkersuisut kissaatigaat.

Siunnersuummut tunngatillugu ilisimatitsissutigissallugu naleqquppoq, kingullermik

aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip allannguuteqartinneqareernerata kingorna aatsitassanut suliassaqaarfiup iluani arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik paasissutissanik pissarsiniarnissamut 1 million koruunit immikkoortinneqareersimammata. Kattuffiit aamma inuit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut, avatangiisinut apeqqutinut, aningaasaqarnermut imaluunniit inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniuteqartitsinissamut tunngatillugu aatsitassarsiornermut suliassani aalajangersimasuni politikkikkut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik misissueqqissaarnissamut qinnuteqarsinnaanissaat siunertarineqarpoq. Tamatuma aatsitassarsiorluni suliassanut aalajangersimasunut ataasiakkaanut tunngatillugu oqallinnermut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik paasissutissanik siunnersuinermillu pissarsiviunissaanut aalajangersimasunik periarfissartaqarpoq.

Naalackersuisut siunnersuutip saqqummiunneqartup akuerineqarnissaa inassutigisinnaangilaat. Naalackersuisut naliliinerat aallaavigalugu, suliffeqarfiit aatsitassarsiornermik suliaqartut tunngaviusumik inatsisitigut qulakkeerissunneqarnerannut unioqqutitsinermik aammalu patajaassuseqarnermut tutsuiginassuseqarnernullu suliffeqarfiit aatsitassarsiornermik suliaqartut aningaasaliinerinut tunngaviusussanik atorunnaarsitsinermik, siunnersuut malitseqartussaavoq.

Matuma siuliani taaneqartunik oqaaseqarlutik Naalackersuisut aalajangiiffigisassatut siunnersuutip itigartinneqarnissaa inassutigaat.